

Міжнародний молодіжний обмін

Новий напрямок діяльності нашої організації з 2013 року – **міжнародний молодіжний обмін**.

Європа, яка втонула від воєн у ХХ столітті, послідовно будує спільний простір та прагне у ХХІ столітті мирно жити під дахом єдиного європейського дому. Дослідження злочинів нацистського періоду, вивезення на примусову працю та вивчення пов'язаних з цим засад державної політики та національного досвіду в країнах, які були окуповані, продовжує займати особливе місце для майбутнього європейської спільноти. Які висновки зроблені із злочинств нацистів, та як ми будемо наше спільне майбутнє життя, залежатиме великою мірою від вміння та готовності молодшого покоління прокласти мости від власного теперішнього світу — до минулого.

Мета нової програми МГО МФ «Взаєморозуміння і толерантність» - допомогти зробити крок назустріч одне одному і об'єднати молодь єдиною метою, спільною роботою. І сьогодні в наших суспільствах мають місце дискримінація, ізоляція певних груп, прояви расизму – як в Україні, так і в Німеччині. Відверто говорити про це, задуматись над нашим сучасним стереотипним мисленням, усталеними оцінками, є обов'язковим завданням, вартим зусиль, коли йде мова про виховання та освіту молоді. Саме колишні постраждалі від нацистського терору при зустрічах щоразу підкреслювали думку про примирення. Звертаючись до свого досвіду, переконували, що з історичних подій випливає необхідність збереження миру, прав та гідності людини. Діяльність молоді у міжнародному історичному проекті безумовно сприятиме спільній європейській культурі пам'яті та політиці взаєморозуміння і примирення.

Ми обираємо шлях молодіжних пошуків, який мало в чому збігається з класичними шкільними методами. Ми пропонуємо побачити у підлітках соратників у партнерській співпраці, а не учнів, які повинні зазубрити, ковтовати заданий, чітко окреслений матеріал, а тоді знову швидко забути його та викинути з голови. Всупереч поширеній думці, молодь аж ніяк не байдужа до історичних подій – нібито сивої давнини, а відгукується з великою цікавістю та прагненням до знань. Тема, яка в обох країнах довгий час замовчувалась, викликає і в дорослих багато питань, тому що період примусової праці аж до 1990-х років залишався поза увагою як в Німеччині у викладанні історії націонал-соціалізму, так і в Україні, де доля колишніх «остарбайтерів» була витіснена з суспільної думки про Велику Вітчизняну війну.

Великою мотивацією для учасників проекту є конкретний стосунок до свого регіону, можливість більше дізнатись як про свою сім'ю, так і про рідний край. Тематика Другої світової війни настільки різностороння, що цю тему не можна просто «пройти» за кілька уроків або за один похід до музею!

Учасники проекту – молодь 14-17 років з України та Німеччини.

Фонд допомагає у встановленні партнерських зв'язків з німецькими групами та визначенні теми проекту, бере на себе експертний супровід проекту.

Проекти молодіжного обміну тривають, як правило, один рік і включають в себе такі фази проведення:

Підготовка I:

Встановлення партнерських зв'язків, визначення конкретної теми проекту, пов'язаної з регіональними особливостями українського та німецького партнера.

Під час цього етапу учасники проекту знайомляться з тематикою вивозу на примусову працю, особливостями окупаційного періоду своєї місцевості. Координатор програми проводить вступний семінар для молоді. Спільно з педагогами ми розробляємо план та методику роботи. Звичайно, свої ідеї та побажання висловлюють й молоді учасники.

Отже, чим можна займатись у такому проекті?

Дослідження біографій через особисті зустрічі та інтерв'ю з колишніми остарбайтерами, дітьми війни тощо. Попри поважний вік та болючі рани війни, більшість з них виявляють готовність до докладного діалогу про свій життєвий шлях, вони радо сприймають виявлену до них увагу. Можна зосередитись на аналізі листів та фотографій часів війни. Історичні документи з німецьких та українських архівів, а також сучасні фотографії

постраждалих від нацистського режиму є подекуди свідками великого горя та жорстокості – і тому вони так впливають на нас. Листи «остарбайтерів», відірваних від свого коріння, закинутих на чужину, й зараз проймають болем та тугою і будуть животрепетними і для наступних поколінь. А записані спогади очевидців навіть після їх смерті залишаються документами, де є і крик душі, і смуток, але водночас й підбадьорливі слова, і віра в людство з надією на добріший та справедливіший світ. Зберегти їх та говорити про це одне з одним – наше спільне завдання в процесі залучення молоді. Певна подія, що мала місце під час війни у конкретній місцевості, теж може стати центральним елементом дослідження проекту. Отримані дані опрацьовуються з педагогічно-дидактичної точки зору і закладаються в основу підготовки міжнародних зустрічей (відео, аудіозаписи, тексти, виставки тощо).

Зустріч I:

Партнерські групи зібрали масив історичних джерел, своїх розробок і з нетерпінням чекають знайомства одне з одним! Набуті знання групи передають одноліткам та дорослим, знайомлячи їх з плодами своєї діяльності. Для того, щоб результати їх роботи мали тривалий ефект, їм дано життя у фото- та відеозаписах, у дописах на веб-сторінках, мультимедійних презентаціях, стінних газетах та фотовиставках по біографіях жертв нацизму, пам'ятниках, колажах, газетних статтях. У Німеччині українці знайомляться з місцями примусової праці чи таборів, де утримувались їх земляки, а в Україні – з місцями та людьми, пов'язаними з темою проекту.

Важливим є новий досвід контактів з ровесником з досі недоступної європейської країни. Попри спільну роботу над серйозною та вкрай важкою темою залишаємо достатньо часу й на життєрадісність – для ігор та спортивних змагань. Це перший крок до зближення культур. Особливість, своєрідність людей іншої країни, але й багато спільного – це кожен відкриває для себе. Можливість активно діяти самому, визначати та створювати щось в колективі є особливим фактором мотивації для молоді.

Підготовка II:

Особисте знайомство з партнерською групою та враження від подорожі дають поштовх до продовження початого дослідження. Група опрацьовує нову інформацію, готує підсумковий продукт проекту (виставка, брошура, шкільний куточок, сайт, фільм, пам'ятний знак тощо), підтримує тісний зв'язок з групою з іншої країни через інтернет.

Зустріч II:

Візит у відповідь партнерської групи, під час якого проводиться презентація результатів проекту, зустрічі з громадськістю, оцінюється успіх та перспективи проекту.

У підсумку юні дослідники стають у себе на батьківщині «експертами», мультиплікаторами, поширюючи отримані знання у виступах перед широкою аудиторією чи для інших класів рідної школи. Відчувши себе складовою частиною важливого завдання, рівноправним партнером у дискусіях та діалогах, у молодих людей зростає самооцінка, впевненість у своїх силах. Одночасно з появою нових друзів з'являється розуміння потреби вивчення іноземної мови.

В цілому – вони відкривають для себе нові перспективи у житті.

Координатор програми:

Сочка Любов Іванівна

керівник відділу міжнародних зв'язків та розвитку програм

Тел.: (044) 462 48 21, ел. пошта: L.sotschka@toleranz.org.ua